

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายนครินทร์ เมฆไตรรัตน์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๔/๒๕๖๒

เรื่องพิจารณาที่ ๑๐/๒๕๖๒

วันที่ ๒๐ พฤศจิกายน พุทธศักราช ๒๕๖๒

ประเด็นวินิจฉัย

สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๓) หรือไม่ และนับแต่เมื่อใด

ความเห็น

รัฐธรรมนูญได้กำหนดเหตุแห่งการสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไว้ในมาตรา ๑๐๑ ซึ่งบัญญัติว่า “สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง เมื่อ ... (๖) มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙๘” ซึ่งมาตรา ๙๘ บัญญัติว่า “บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ... (๓) เป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ” จากบทบัญญัติดังกล่าวเห็นได้ว่า รัฐธรรมนูญได้กำหนดลักษณะต้องห้ามของผู้ที่จะเข้าดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รวมถึงได้นำลักษณะต้องห้ามดังกล่าวมากำหนดเป็นเหตุอันทำให้สมาชิกภาพของผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้นสิ้นสุดลงด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชน อาศัยความได้เปรียบจากการเป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์หรือเป็นโทษแก่บุคคลใดเพื่อประโยชน์ในทางการเมือง และเพื่อเป็นการป้องกันการใช้อำนาจครอบงำสื่อมวลชนอันจะทำให้สื่อมวลชนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเป็นกลาง

ข้อเท็จจริงในคดีปรากฏว่า เมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๒ ได้มีพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไป พ.ศ. ๒๕๖๒ และวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๖๒ ได้มีประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง กำหนดวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร วันรับสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบแบ่งเขตเลือกตั้งและสถานที่ที่พรรคการเมืองจะส่งบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ โดยกำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการทั่วไปในวันอาทิตย์ที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๖๒ และกำหนดให้พรรคการเมือง

ที่ประสงค์จะส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อยื่นบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อต่อคณะกรรมการการเลือกตั้ง ตั้งแต่วันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ ถึงวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ โดยพรรคอนาคตใหม่ได้ยื่นบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อในวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ ซึ่งมีรายชื่อของผู้ถูกร้องอยู่ในลำดับที่ ๑ ต่อมาวันที่ ๘ พฤษภาคม ๒๕๖๒ ผู้ร้องได้มีประกาศคณะกรรมการการเลือกตั้ง เรื่อง ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ประกาศรายชื่อของผู้ถูกร้องเป็นผู้ได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อ ทั้งนี้ ปรากฏข้อเท็จจริงว่า ผู้ถูกร้องถือหุ้นในบริษัท วี-ลัค มีเดีย จำกัด เดิมชื่อ บริษัท โซลิต มีเดีย (ประเทศไทย) จำกัด ซึ่งมีวัตถุประสงค์ปรากฏตามหนังสือบริคณห์สนธิ ข้อ ๒๓ ระบุว่าประกอบกิจการออกหนังสือพิมพ์ โรงพิมพ์ รับพิมพ์หนังสือ พิมพ์หนังสือจำหน่าย และข้อ ๒๕ ระบุว่า ประกอบกิจการโฆษณาด้วยสื่อการโฆษณาทุกอย่าง เช่น โฆษณาในหนังสือพิมพ์ แผ่นป้ายโฆษณา สิ่งพิมพ์ ใบปลิว กระจายเสียงผ่านสื่อทางวิทยุ โทรทัศน์ โทรเลข เคเบิลทีวี โทรสาร การสื่อสารด้วยระบบดาวเทียม และสื่ออื่นใด โดยในแบบแสดงรายการเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจของบริษัท (แบบ สสข.๑) ซึ่งยื่นในการจดทะเบียนจัดตั้งบริษัทต่อนายทะเบียนหุ้นส่วนบริษัท ระบุว่า ประกอบกิจการออกหนังสือพิมพ์ โรงพิมพ์ รับพิมพ์หนังสือ พิมพ์หนังสือจำหน่าย และในแบบนำเสนองบการเงิน (แบบ ส.บข.๓) ซึ่งนำเสนอต่อกรมพัฒนาธุรกิจการค้าในรอบปี ๒๕๕๙ ถึงรอบปี ๒๕๖๑ แจ้งว่ามีรายได้จากการให้บริการโฆษณา โดยผู้ถูกร้องถือหุ้นเป็นจำนวน ๖๗๕,๐๐๐ หุ้น เลขหมายของหุ้น ตั้งแต่หมายเลข ๑๓๕๐๐๐๑ ถึงหมายเลข ๒๐๒๕๐๐๐ ลงทะเบียนเป็นผู้ถือหุ้นวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๕ โดยรับโอนหุ้นมาจากนางสมพร จึงรุ่งเรืองกิจ มารดาของผู้ถูกร้อง ปรากฏตามสำเนาบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้น (แบบ บอจ.๕) ณ วันประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้น ครั้งที่ ๑/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๕ ที่ได้นำเสนอต่อกรมพัฒนาธุรกิจการค้าเมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๕๕ หลังจากนั้น ผู้ถูกร้องคงถือหุ้นดังกล่าวเรื่อยมาดังปรากฏตามสำเนาบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้น (แบบ บอจ.๕) ณ วันประชุมสามัญผู้ถือหุ้นประจำปี ๒๕๕๘ ถึงปี ๒๕๖๑ ที่ได้นำเสนอต่อกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ต่อมาวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๒ บริษัท วี-ลัค มีเดีย จำกัด ได้นำส่งสำเนาบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้น (แบบ บอจ.๕) ซึ่งคัดจากสมุดทะเบียนผู้ถือหุ้นเมื่อวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๒ ต่อกรมพัฒนาธุรกิจการค้าเพื่อเก็บไว้เป็นหลักฐาน โดยไม่ปรากฏชื่อผู้ถูกร้องเป็นผู้ถือหุ้นหมายเลขหุ้นดังกล่าว แต่ปรากฏชื่อนางสมพร จึงรุ่งเรืองกิจเป็นผู้ถือหุ้นหมายเลขหุ้นดังกล่าว โดยลงทะเบียนเป็นผู้ถือหุ้นเมื่อวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๒ ต่อมาในวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๒ จึงได้มีการจดทะเบียนเลิกบริษัท โดยมีนางสมพร จึงรุ่งเรืองกิจ กรรมการของบริษัท เป็นผู้ชำระบัญชี

ในการวินิจฉัยประเด็นแห่งคดี มีข้อที่ต้องพิจารณาก่อนว่า บริษัท วี-ลัค มีเดีย จำกัด นั้น ประกอบกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชน หรือไม่ เห็นว่า เมื่อพิจารณาวัตถุประสงค์ของบริษัท วี-ลัค มีเดีย จำกัด ตามที่ปรากฏในหนังสือบริคณห์สนธิ ข้อ ๒๓ และข้อ ๒๕ แบบแสดงรายการเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจของบริษัท (แบบ สสข.๑) ที่ได้ยื่นในการจดทะเบียนจัดตั้งบริษัทเมื่อวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๕๑ และแบบนำส่งงบการเงิน (แบบ ส.บข.๓) ที่ได้นำส่งต่อกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ซึ่งระบุว่า บริษัทมีรายได้จากการขายนิตยสาร และการให้บริการโฆษณา ประกอบกับคำเบิกความของผู้ถูกร้อง นางสมพร จึงรุ่งเรืองกิจ และนางรวิพรรณ จึงรุ่งเรืองกิจ ซึ่งเบิกความว่าบริษัท วี-ลัค มีเดีย จำกัด ได้ประกอบธุรกิจผลิตนิตยสาร อีกทั้งยังปรากฏหลักฐานว่าบริษัท โซลิต มีเดีย (ประเทศไทย) จำกัด ได้ยื่นจดทะเบียนการพิมพ์ ตามพระราชบัญญัติจดทะเบียนการพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๑ ตามหนังสือสำคัญแสดงการจดทะเบียนการพิมพ์ เลขทะเบียนที่ สสข ๓/๒๕๕๑ เมื่อวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๕๑ และ เลขทะเบียนที่ สสข ๒๒๘/๒๕๕๓ เมื่อวันที่ ๑๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ โดยปรากฏชื่อบริษัท โซลิต มีเดีย (ประเทศไทย) จำกัด เป็นเจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์ ซึ่งตามพระราชบัญญัติจดทะเบียนการพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๔ ได้ให้นิยามคำว่า “หนังสือพิมพ์” หมายความว่า สิ่งพิมพ์ซึ่งมีชื่อจำหน้า เช่นเดียวกัน และออกหรือเจตนาจะออกตามลำดับเรื่อยไป มีกำหนดระยะเวลาหรือไม่ก็ตาม มีข้อความต่อเนื่องกันหรือไม่ก็ตาม ทั้งนี้ ให้หมายความรวมถึงนิตยสาร วารสาร สิ่งพิมพ์ที่เรียกชื่ออย่างอื่นทำนองเดียวกัน แม้ผู้ถูกร้องจะอ้างว่าบริษัท วี-ลัค มีเดีย จำกัด เลิกผลิตนิตยสารที่ได้จดทะเบียนการพิมพ์ไว้แล้ว แต่เมื่อไม่ปรากฏว่ามีการยื่นแจ้งเลิกเป็นเจ้าของกิจการหนังสือพิมพ์ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามพระราชบัญญัติจดทะเบียนการพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๘ บริษัท วี-ลัค มีเดีย จำกัด ย่อมมีสิทธิในการผลิตนิตยสารหรือหนังสือพิมพ์ที่ได้จดทะเบียนการพิมพ์ไว้ได้อีกตลอดเวลาจนกระทั่งได้มีการจดทะเบียนเลิกบริษัทในวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๖๒ ดังนั้น บริษัท วี-ลัค มีเดีย จำกัด จึงเป็นกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๓) อยู่ในวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ ซึ่งเป็นวันที่พรรคอนาคตใหม่ ยื่นบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อต่อผู้ร้อง

มีข้อที่ต้องพิจารณาต่อไปว่า ผู้ถูกร้องเป็นผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอันเป็นลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๓) หรือไม่ เห็นว่า จากพยานเอกสารที่ได้จากการไต่สวน ได้แก่ สำเนาบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้น (แบบ บอจ.๕) ซึ่งบริษัท วี-ลัค มีเดีย จำกัด ได้นำส่งต่อกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๕๘ และเมื่อวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๒ ปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้ถูกร้องถือหุ้นในบริษัท วี-ลัค มีเดีย จำกัด จำนวน ๖๗๕,๐๐๐ หุ้น เลขหมายของหุ้น ตั้งแต่หมายเลข ๑๓๕๐๐๐๑ ถึงหมายเลข ๒๐๒๕๐๐๐

ลงทะเบียนเป็นผู้ถือหุ้นวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๕๘ โดยรับโอนหุ้นมาจากนางสมพร จึงรุ่งเรืองกิจ หลังจากนั้นผู้ถูกร้องคงถือหุ้นดังกล่าวเรื่อยมา จนกระทั่งวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๒ ได้มีการโอนหุ้นหมายเลขดังกล่าวให้กับนางสมพร จึงรุ่งเรืองกิจ ซึ่งผู้ถูกร้องชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาว่าตนได้โอนหุ้นของบริษัทดังกล่าวให้แก่นางสมพร จึงรุ่งเรืองกิจ ตั้งแต่วันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๒ โดยมีลายมือชื่อของพยานสองคน คือ นางสาวลาวัลย์ จันทร์เกษม และนางสาวกานต์จิตา อ่วมงามขำ ตามตราสารโอนหุ้นเอกสารหมายเลข ๓ ๒๖/๒ โดยมีการชำระค่าหุ้นดังกล่าวปรากฏตามสำเนาเช็คของธนาคารกรุงศรีอยุธยา เลขที่ H ๑๑๓๐๙๙๕๕๙ ลงวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๒ ส่งจ่ายชื่อผู้ถูกร้อง เป็นจำนวนเงิน ๖,๗๕๐,๐๐๐ บาท เมื่อการโอนหุ้นระหว่างผู้ถูกร้องและนางสมพร จึงรุ่งเรืองกิจ ได้ทำโดยถูกต้องตามแบบที่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์กำหนดไว้ในมาตรา ๑๑๒๙ วรรคสอง ที่บัญญัติว่า “การโอนหุ้นชนิดระบุชื่อลงในใบหุ้นนั้น ถ้ามิได้ทำเป็นหนังสือและลงลายมือชื่อของผู้โอนกับผู้รับโอน มีพยานคนหนึ่งเป็นอย่างน้อยลงชื่อรับรองลายมือชื่อ นั้น ๆ ด้วยแล้ว ท่านว่าเป็นโมฆะ อนึ่งตราสารอันนั้นต้อง แดงเลขหมายของหุ้นซึ่งโอนกันนั้นด้วย” ดังนั้น การโอนดังกล่าวจึงสมบูรณ์ตามกฎหมาย อย่างไรก็ตาม แม้ตราสารโอนหุ้นจะได้ระบุว่าจะทำขึ้นในวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๒ อันเป็นวันก่อนวันที่พรรคอนาคตใหม่ ได้ส่งบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อต่อผู้ร้องก็ตาม แต่จากการรับฟังพยานหลักฐานจากคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา การไต่สวน และพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง เมื่อพิจารณาแล้ว ยังไม่มีน้ำหนักเพียงพอที่จะทำให้รับฟังได้ว่าวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๒ เป็นวันที่ผู้ถูกร้องได้โอนหุ้นของบริษัท วี-ลัค มีเดีย จำกัด ให้แก่นางสมพร จึงรุ่งเรืองกิจ ดังนี้

๑. กรณีการเปลี่ยนแปลงรายชื่อผู้ถือหุ้นของบริษัท วี-ลัค มีเดีย จำกัด ตั้งแต่เริ่มก่อตั้งบริษัท จะมีหนังสือนำเสนอบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้น (แบบ บอจ.๕) ต่อกรมพัฒนาธุรกิจการค้าทุกครั้ง แต่ข้อที่ผู้ถูกร้องกล่าวอ้างว่าได้มีการโอนหุ้นทั้งหมดของผู้ถูกร้องให้แก่นางสมพร จึงรุ่งเรืองกิจ ในวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๒ กลับไม่มีการส่งสำเนาบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้นที่มีการเปลี่ยนแปลงต่อกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ทั้งที่เป็นเรื่องสำคัญเนื่องจากปรากฏจากคำเบิกความของผู้ถูกร้องว่า เมื่อผู้ถูกร้องตัดสินใจจะทำงานด้านการเมืองก็ได้มีการประชุมสมาชิกในครอบครัวหลายครั้งเพื่อปรึกษาเรื่องการจัดการระบบการถือหุ้นในบริษัทต่าง ๆ ของผู้ถูกร้องและคนในครอบครัวใหม่ ดังนั้น จึงเป็นเรื่องผิดปกติวิสัยในการดำเนินการเพื่อให้เรื่องการโอนหุ้นดังกล่าวเป็นไปโดยเรียบร้อยและปรากฏอยู่ในเอกสารราชการสามารถใช้เป็นหลักฐานอันมีน้ำหนักรับฟังได้ มิใช่เป็นเพียงเอกสารที่สร้างขึ้นเป็นการภายในที่บริษัทสามารถจัดทำขึ้นได้เองในภายหลัง ซึ่งหากมีการตรวจสอบข้อมูลการเปลี่ยนแปลงรายชื่อผู้ถือหุ้นแล้วย่อมเชื่อได้ว่าผู้ถูกร้องได้โอนหุ้นให้แก่นางสมพร จึงรุ่งเรืองกิจ ในวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๒ ตามสำเนาบัญชีรายชื่อ

ผู้ถือหุ้นที่บริษัทได้นำส่งต่อกรมพัฒนาธุรกิจการค้า อันเป็นเอกสารมหาชนซึ่งให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นของแท้จริงและถูกต้อง เมื่อผู้ถูกร้องได้ตัดสินใจเข้ามาทำงานด้านการเมือง การจัดการธุรกิจของผู้ถูกร้อง จึงควรยึดมั่นในความโปร่งใสและตรวจสอบได้ อันเป็นมาตรฐานจริยธรรมทั่วไปที่บุคคลสาธารณะพึงมี และแม้ผู้ถูกร้องได้ชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาว่า บริษัท วี-ลัค มีเดีย จำกัด ได้เลิกจ้างพนักงานบริษัทไปแล้วทั้งหมดตั้งแต่วันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ จึงไม่มีพนักงานที่คอยดำเนินการติดตามจัดการเอกสารทางทะเบียนดังเช่นตลอดระยะเวลา ๑๐ ปีที่ผ่านมา และคำเบิกความของนางสาวลาวัลย์ จันทร์เกษม ได้ความว่า การที่ไม่ส่งสำเนาบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้น (แบบ บอจ.๕) ต่อกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เนื่องจากการโอนหุ้นในวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๒ เป็นการโอนหุ้นภายในครอบครัวจึงรุ่งเรืองกิจ จึงมิได้มีการจัดทำทันที และบริษัท วี-ลัค มีเดีย จำกัด ได้มีการปลดพนักงานออกตั้งแต่ปี ๒๕๖๑ จึงไม่มีหน่วยงานจะมารับผิดชอบงานที่จะแจกจ่ายจากตนไปดำเนินการต่อ ซึ่งขัดแย้งกับคำเบิกความของนางสาวลาวัลย์ จันทร์เกษม ที่ว่าตนสามารถทำได้ ถ้ามีคำสั่งให้ทำ ประกอบกับการนำส่งสำเนาบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้น (แบบ บอจ.๕) สามารถมอบหมายให้บุคคลอื่นไปดำเนินการแทน รวมทั้งสามารถนำส่งผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ของกรมพัฒนาธุรกิจการค้าได้ อีกทั้งนางสาวลาวัลย์ จันทร์เกษม ยังเป็นผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ดูแลประสานงานเรื่องการโอนหุ้นของผู้ถูกร้อง มีส่วนเกี่ยวข้องตั้งแต่จัดเตรียมเอกสารต่าง ๆ ตลอดจนจัดแจ้งการโอนนั้นลงในสมุดทะเบียนผู้ถือหุ้น ทั้งของบริษัท วี-ลัค มีเดีย จำกัด รวมถึงบริษัทอื่น โดยมีความเข้าใจเกี่ยวกับการแจ้งบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้น (แบบ บอจ.๕) ต่อกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เป็นอย่างดี เพราะตนมีหน้าที่ดูแลเรื่องดังกล่าวของบริษัท ไทยซัมมิท โอโตพาร์ท อินดัสตรี จำกัด จึงอยู่ในวิสัยที่จะดำเนินการเสียให้เสร็จสิ้นกระบวนการงาน นอกจากนี้ การนำส่งสำเนาบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้น (แบบ บอจ.๕) ต่อกรมพัฒนาธุรกิจการค้า แม้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๑๓๙ จะมิได้กำหนดให้ต้องนำส่งในทันทีที่มีการโอนหุ้น โดยกำหนดเพียงให้ต้องนำส่งอย่างน้อยปีละครั้ง และมีให้ช้ากว่าวันที่สิบสี่นับแต่การประชุมสามัญก็ตาม แต่ในทางปฏิบัติที่ผ่านมาบริษัท วี-ลัค มีเดีย จำกัด มีการนำส่งภายในระยะเวลาใกล้เคียงกับวันที่มีการโอนหุ้น แม้เป็นเวลาใกล้เคียงกับวันประชุมสามัญผู้ถือหุ้นเพื่อพิจารณาอนุมัติงบการเงินก็ตาม ก็หาได้นำส่งไปในคราวเดียวกันพร้อมงบการเงินไม่ ดังนั้น การที่ไม่มีการนำส่งสำเนาบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้นภายในเวลาที่ใกล้เคียงกับวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๒ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ถูกร้องกล่าวอ้างว่ามีการโอนหุ้นดังกล่าว แต่กลับมีการนำส่งสำเนาบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้น (แบบ บอจ.๕) ต่อกรมพัฒนาธุรกิจการค้าเมื่อวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๒ โดยปรากฏว่าหมายเลขหุ้นของผู้ถูกร้องได้มีการโอนไปยังนางสมพร จึงรุ่งเรืองกิจ ซึ่งได้ลงทะเบียนเป็นผู้ถือหุ้นในวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๒ จึงเป็นกรณีอันผิดปกตวิสัยแตกต่างจากทางปฏิบัติของบริษัท ดังนั้น กรณีจึงไม่อาจอ้างวันที่

๘ มกราคม ๒๕๖๒ ตามที่ลงในตราสารโอนหุ้นเป็นวันที่มีการโอนหุ้นได้ แม้จะได้มีการจดทะเบียนวันที่ ลงทะเบียนการโอนลงในสมุดทะเบียนผู้ถือหุ้นของบริษัท ซึ่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๑๔๑ ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าเป็นพยานหลักฐานอันถูกต้องในข้อกระทงความบรรดาที่กฎหมายบังคับ หรือให้อำนาจ ให้เอาลงในสมุดทะเบียนนั้นก็ตาม แต่ก็มีใช้ข้อสันนิษฐานเด็ดขาด จึงอาจนำสืบพยานหลักฐานอื่น เพื่อหักล้างข้อสันนิษฐานดังกล่าวได้ ข้อเท็จจริงจึงเชื่อได้ว่าวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๒ เป็นวันที่ผู้ถูกร้อง ได้โอนหุ้นของบริษัท วี-ลัค มีเดีย จำกัด ที่ผู้ถูกร้องมีอยู่ทั้งหมดจำนวน ๖๗๕,๐๐๐ หุ้น เลขหมายของหุ้น ตั้งแต่หมายเลข ๑๓๕๐๐๐๑ ถึงหมายเลข ๒๐๒๕๐๐๐ ให้แก่นางสมพร จรุงรุ่งเรืองกิจ

๒. กรณีการจ่ายค่าตอบแทนการโอนหุ้น จากพยานเอกสารปรากฏว่า นางสมพร จรุงรุ่งเรืองกิจ ได้ส่งจ่ายเช็คของธนาคารกรุงศรีอยุธยา เลขที่ H ๑๑๓๐๙๙๕๙ ลงวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๒ จำนวนเงิน ๖,๗๕๐,๐๐๐ บาท เพื่อชำระค่าหุ้นให้แก่ผู้ถูกร้อง ต่อมานางรวีพรรณ จรุงรุ่งเรืองกิจ ภริยาของผู้ถูกร้องได้นำเช็คฉบับดังกล่าวไปเข้าบัญชีที่ธนาคารกรุงศรีอยุธยา สาขาเมกาบางนา เมื่อวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๒ ซึ่งเป็นเวลาหลังจากออกเช็คถึงสี่เดือนกว่าและเป็นเวลาหลังจากที่ผู้ร้อง ได้แจ้งข้อกล่าวหาแก่ผู้ถูกร้องแล้ว แม้นางรวีพรรณ จรุงรุ่งเรืองกิจ จะเบิกความว่าเหตุผลที่นำเช็คไปเข้าบัญชี ล่าช้าเนื่องจากตนต้องเป็นผู้ทำธุรกรรมการเงินกับธนาคารด้วยตนเอง ระหว่างนั้นเพิ่งคลอดบุตรและบุตร ยังเล็กจึงไม่ได้ออกไปไหน อีกทั้งเมื่อผู้ร้องตรวจสอบกรณีการโอนหุ้นดังกล่าวของผู้ถูกร้อง ทีมทนายความ ได้นำเช็คดังกล่าวไปใช้ชี้แจงต่อผู้ร้องนั้น เห็นว่า หากวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๒ เป็นวันออกเช็ค ที่ถูกต้องแท้จริง นางรวีพรรณ จรุงรุ่งเรืองกิจ ย่อมนำเช็คไปเข้าบัญชีได้ตลอดเวลา หรืออย่างช้าที่สุด ก่อนมอบเช็คฉบับดังกล่าวให้ทีมทนายความเพื่อนำไปชี้แจงต่อผู้ร้องก็ควรจะได้นำเช็คนั้นไปเข้าบัญชี เสียก่อน หรือมิฉะนั้นก็อาจใช้สำเนาเช็คหรือเอกสารการรับรองจากธนาคารแทนได้ และยังปรากฏว่า นางรวีพรรณ จรุงรุ่งเรืองกิจ ยังคงปฏิบัติหน้าที่ในฐานะกรรมการของบริษัท วี-ลัค มีเดีย จำกัด ดังจะเห็นได้จากการแจ้งการเปลี่ยนแปลงข้อเท็จจริงนายจ้าง เกี่ยวกับการหยุดกิจการชั่วคราวและเลิกจ้าง พนักงาน เมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๖๒ ต่อสำนักงานประกันสังคม อีกทั้งเอกสารหลักฐานต้นขั้วเช็ค ของนางสมพร จรุงรุ่งเรืองกิจ ปรากฏว่ามีการส่งจ่ายเช็คฉบับก่อนหน้านี้ คือ วันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ จึงไม่อาจพิสูจน์ได้ว่ามีการลงวันที่ในเช็คย้อนหลังหรือไม่ และแม้ว่านางรวีพรรณ จรุงรุ่งเรืองกิจ จะอ้างว่า เช็คดังกล่าวเป็นเช็คที่ส่งจ่ายโดยมารดาของผู้ถูกร้องก็ตาม แต่การเก็บเช็คไว้นานจนล่วงเลยไปสี่เดือนกว่า ทั้งที่ตามพยานเอกสารใบฝากเช็คเข้าบัญชีของผู้ถูกร้องในกรณีอื่น ๆ ปรากฏว่านางรวีพรรณ จรุงรุ่งเรืองกิจ มีการนำเช็คเข้าบัญชีภายในเวลาหนึ่งเดือนกว่าหรือสามเดือนกว่าเป็นอย่างช้า ดังนั้น ย่อมเป็นเรื่อง ผิดปกติวิสัยของวิญญูชนทั่วไป โดยเฉพาะผู้ประกอบการกิจการค้าที่ต้องการเงินสดมาหมุนเวียน ดังนั้น

เช็คฉบับดังกล่าวจึงยังไม่มีน้ำหนักพอที่จะรับฟังประกอบได้ว่าการโอนหุ้นกันจริงในวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๒

๓. กรณีการโอนหุ้นที่นางสมพร จรุงเรืองกิจ ได้โอนหุ้นของบริษัท วี-ลัก มีเดีย จำกัด ในวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๖๒ จำนวน ๖๗๕,๐๐๐ หุ้น เลขหมายของหุ้น ตั้งแต่หมายเลข ๑๓๕๐๐๐๑ ถึงหมายเลข ๒๐๒๕๐๐๐ ซึ่งเป็นหุ้นหมายเลขเดิมของผู้ถูกร้องให้แก่นายทวิ จรุงสถิตพงศ์ หลานชายของนางสมพร จรุงเรืองกิจ และต่อมาวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๒ นายทวิ จรุงสถิตพงศ์ ได้โอนหุ้นหมายเลขดังกล่าวกลับคืนไปยังนางสมพร จรุงเรืองกิจ นั้น เห็นว่า การโอนหุ้นให้และการโอนหุ้นคืนดังกล่าวนั้นย่อมเป็นการผิดวิสัยในเมื่อบริษัท วี-ลัก มีเดีย จำกัด ได้ประสบภาวะขาดทุนจนต้องเลิกจ้างพนักงานเพื่อจะเลิกบริษัท ดังนั้น จึงหาความจำเป็นต้องโอนหุ้นไปให้นายทวิ จรุงสถิตพงศ์ เสียก่อน เพื่อจะเข้ามาทำการศึกษาเสนอแนวทางฟื้นฟูบริษัท อันเป็นการเพิ่มขึ้นตอนให้มีความยุ่งยากโดยไม่จำเป็น โดยในรายงานการประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้น ครั้งที่ ๑/๒๕๖๒ เมื่อวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๒ ของบริษัท ผู้ถือหุ้นอีก ๖ ราย ก็หาได้เข้าประชุมด้วยตนเอง แต่ได้มอบฉันทะให้ผู้ถือหุ้นรายหนึ่งเข้าร่วมประชุมแทน ทั้งที่ควรจะร่วมพิจารณาว่าจะเห็นชอบกับแนวทางในการฟื้นฟูบริษัทของนายทวิ จรุงสถิตพงศ์ หรือไม่ โดยมีการแจ้งให้ที่ประชุมทราบเรื่องการโอนหุ้นของผู้ถือหุ้น ๕ ราย รวมถึงรายนายทวิ จรุงสถิตพงศ์ ให้แก่นางสมพร จรุงเรืองกิจ ในวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๒ และแจ้งเรื่องดำเนินการปิดกิจการด้วย จึงน่าเชื่อได้ว่าการโอนหุ้นรายนายทวิ จรุงสถิตพงศ์ และการจัดทำรายงานการประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้นดังกล่าวเป็นไปเพื่อให้เจือสมกับที่ปรากฏหลักฐานในสำเนาบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้น (แบบ บอจ.๕) ซึ่งบริษัท วี-ลัก มีเดีย จำกัด ได้นำส่งต่อกรมพัฒนาธุรกิจการค้าในวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๒ ในข้อที่ว่านางสมพร จรุงเรืองกิจ รับโอนหุ้นจำนวน ๖๗๕,๐๐๐ หุ้น เลขหมายของหุ้น ตั้งแต่หมายเลข ๑๓๕๐๐๐๑ ถึงหมายเลข ๒๐๒๕๐๐๐ ซึ่งเดิมเป็นของผู้ถูกร้อง

พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงจากพยานหลักฐานอันเป็นเรื่องภายในที่อยู่ในความรู้เห็นของผู้ถูกร้องและครอบครัวตลอดจนผู้ใกล้ชิดนั้นยังไม่มีน้ำหนักเพียงพอที่จะหักล้างพยานหลักฐานซึ่งเป็นเอกสารราชการหรือของบุคคลภายนอกที่ไม่มีส่วนได้เสียรู้เห็นในคดี เมื่อข้อเท็จจริงที่ได้จากพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องปรากฏว่า บริษัท วี-ลัก มีเดีย จำกัด นำส่งสำเนาบัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้น (แบบ บอจ.๕) ในวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๒ ที่มีการระบุวันลงทะเบียนผู้ถือหุ้นว่า หุ้นหมายเลขที่ผู้ถูกร้องถือมีการโอนในวันดังกล่าว ซึ่งเป็นวันหลังจากที่พรรคอนาคตใหม่ยื่นบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อต่อผู้ร้องในวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ อันสอดคล้องกับ

ที่พยานเบิกความว่าในวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๒ นางสมพร จึงรุ่งเรืองกิจ และผู้ถูกร้องโอนหุ้นบริษัท ที่อยู่ใครือหลายบริษัท เพื่อเตรียมให้ผู้ถูกร้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน การที่ผู้ถูกร้อง อ้างว่าในวันดังกล่าวมีการโอนหุ้นของบริษัท วี-ลัค มีเดีย จำกัด รวมอยู่ด้วย เนื่องจากกลุ่มบุคคล ที่เกี่ยวข้องกับตราสารโอนหุ้นนั้นเป็นบุคคลกลุ่มเดียวกัน การอ้างว่ามีการโอนหุ้นในวันดังกล่าว เป็นไปเพื่อให้เจือสมกับที่ผู้ถูกร้องชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ข้อเท็จจริงจึงเชื่อได้ว่าวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๒ เป็นวันที่ผู้ถูกร้องได้โอนหุ้นของบริษัท วี-ลัค มีเดีย จำกัด รวม ๖๗๕,๐๐๐ หุ้น ให้แก่นางสมพร จึงรุ่งเรืองกิจ ดังนั้น จึงฟังได้ว่าผู้ถูกร้องเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัท วี-ลัค มีเดีย จำกัด ซึ่งประกอบกิจการ หนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอยู่ในวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ ซึ่งเป็นวันที่พรรคอนาคตใหม่ยื่นบัญชี รายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อต่อผู้ร้อง อันเป็นลักษณะต้องห้าม มิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๓) จึงเป็นเหตุให้ สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๓)

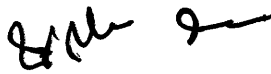
ประเด็นที่ต้องพิจารณาต่อไปมีว่า เมื่อสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้อง สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๓) แล้ว สมาชิกภาพของ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงนับแต่เมื่อใด

เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒ วรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อได้รับเรื่องไว้พิจารณา หากปรากฏ เหตุอันควรสงสัยว่าสมาชิกผู้ถูกร้องมีกรณีตามที่ถูกร้องให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้สมาชิกผู้ถูกร้องหยุดปฏิบัติ หน้าที่จนกว่าศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำวินิจฉัยและเมื่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยแล้ว ให้ศาลรัฐธรรมนูญ แจ้งคำวินิจฉัยนั้นไปยังประธานแห่งสภาที่ได้รับคำร้องตามวรรคหนึ่ง ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า สมาชิกภาพของสมาชิกผู้ถูกร้องสิ้นสุดลง ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่หยุดปฏิบัติหน้าที่ แต่ไม่กระทบ ต่อกิจการที่ผู้นั้นได้กระทำไปก่อนพ้นจากตำแหน่ง” เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า เมื่อวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๒ ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ผู้ถูกร้องหยุดปฏิบัติหน้าที่จนกว่าศาลรัฐธรรมนูญจะมีคำวินิจฉัย ดังนั้น สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องจึงสิ้นสุดลงและพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่หยุดปฏิบัติ หน้าที่ คือ วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๒

เมื่อสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงทำให้ตำแหน่ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคอนาคตใหม่ว่างลง รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๕ วรรคหนึ่ง (๒) บัญญัติให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรประกาศให้ผู้มีชื่ออยู่ในลำดับถัดไปในบัญชีรายชื่อ ของพรรคอนาคตใหม่นั้นเลื่อนขึ้นมาเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแทนตำแหน่งที่ว่าง โดยต้องประกาศ

ในราชกิจจานุเบกษาภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ตำแหน่งนั้นว่างลง ซึ่งการว่างลงของตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้นเป็นการพิจารณาโดยมุ่งหมายในข้อที่จะต้องดำเนินการเพื่อให้มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรขึ้นแทนตำแหน่งที่ว่างต่อไป จึงต้องพิจารณาถึงความเพียงพอของกรอบระยะเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น เมื่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้คำวินิจฉัยของศาลมีผลในวันอ่าน จึงให้ถือว่าตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคอนาคตใหม่ว่างลงในวันที่ศาลรัฐธรรมนูญอ่านคำวินิจฉัยให้แก่คู่กรณีฟังโดยชอบ คือ วันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ นี้

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงเห็นว่า สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๓) และให้พ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ผู้ถูกร้องหยุดปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๘๒ วรรคสอง คือ วันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๒ โดยถือว่าตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อของพรรคอนาคตใหม่ว่างลงในวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๒ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๗๖ วรรคหนึ่ง

(นายนครินทร์ เมฆไตรรัตน์)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ